

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și alte țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare Sâmbătă.

—
Inserate după invoială.

—
Manuscrise nu se înapoiază.

Lupta pentru trai.

În lumea animală și'n cea vegetală constătam o luptă înverșunată, sălbatecă, pentru trai. Și lupta este nu numai între specii deosebite, ci și înșii din aceeași specie. Firul de erbă răpește hrana celorlalte fire vecine, până și fiece frunză năzuește a trage cit poate mai mult din hrană la sine, omorînd astfel pe vecinele ei mai slabe. Nu numai hrana, silința de a-și asigura traiul individual, duce la luptă, ci totașa și instinctul înmulțirii, adică al păstrării speciei. Selecția se face în lupta pentru trai și'n ceialaltă, avînd ca urmare în unele cazuri propășirea speciei, în altele degenerarea ei. Rezultatul atîrnă de calitățile cari dau biruința, și aceste calități merită adeseori numele de defecte.

Selecției în mare parte îi datorim progresele lumii vegetale și ale celei animale, dela moneră la stejar, sau dela moneră la om; dar tot ei i-se datoresc și parasitele, cari au căzut de pe treapta pe care se aflau odinioară, reducîndu-se la stomah și la organele de înmulțire, perzîndu-se toate organele nervoase superioare.

Dar în lumea viețuitoarelor întîlnim și un alt fenomen: asociația pentru luptă în privirea mediului fizic și viețuitor. Orce ființă pluricelulară este o societate, înlăuntru căreia lupta pentru trai este desființată sau micșorată.

Numai prin această asociație a fost cu puțință *progresul*, decî prin înlăturarea luptei năuntrice și prin cooperare.

—
Mai mult decît atîta; ființele supe-

rioare s'au asociat între ele și astfel avem societăți animale sau vegetale, cari au făcut progrese și mai însemnate, îngrădînd lupta între membrii societății în anumite margini.

E destul să amintim societățile furnicilor, albinelor, ale erbivorelor, etc., ca să vedem cum prin asociație animale desarmate capătă puțința de a se apăra împotriva fiarelor și mediului cosmic.

Neapărat însă oamenii au înființat societățile, ce ne interesează mai mult, și au creat astfel un mediu social, pe care l-am putea numi artificial, înlăuntru căruia lupta pentru trai este desbrăcată de formele sălbatică din natură.

Înlăuntru acestor societăți s'a elaborat morala, dreptul, religia, cultura, împărțirea muncii, cooperarea.

Natura nefăcînd salturi, bineînțeles, înlăuntru societăților omenești s'a înfrînat lupta cea fără cruțare și sălbatică, numai treptat-treptat, până s'a ajuns la un echilibru vremelnic. Apoi progresele au deschis de multeori în cursul veacurilor lupta ce părea desființată. Dar întotdeauna tendința a fost înfrînarea luptei, ce s'a făcut armonizînd interesele claselor sociale ieșite din diviziunea muncii și prin înfrînarea celor cari se simt ispitiiți a întrebuița înlăuntru societății mijloacele îngăduite în lupta cu speciile străine, sau chiar cu alte societăți semne dar vrăjmașe.

S'a zis că istoria omenirii este, dela o vreme încoaci, istoria luptelor de clase. S'a repetat prea des acest adevăr. Dar au uitat să constate că tot așa de mult se ca-

racterizează istoria omenirii dela începutul ei prin silința către armonizarea claselor sociale, spre a ajunge la solidarizarea lor, spre a le face să conlucreze la întărirea societății pentru lupta cu mediul și cu alte societăți dușmane sau rivale.

Până și partidele politice cari se razimă pe lupta de clase, mărturisesc ca ideal, tot armonizarea acestor interese... prin desființarea claselor. Păstrînd însă împărțirea muncii, nu se va putea înlătura nici deosebirea de interese. Decî problema de a armoniza interesele claselor sociale, implicit, prin organizarea socială se prevede că iese treptat-treptat din transformarea celei de azi. Așadar societatea de azi merge către o formă în care lupta de clase să fie așa de domolită și interesele așa de armonizate, încît cooperarea să înnăbușe până și instinctele de luptă între inși și clase.

Cuâtit mai mult au acest ideal partidele îndeosebi întreg acel partid ce poartă felurite nume după nuanța ce are, cari sînt în realitate solidariste, decî adinc încredințate că interesele bineînțelese ale claselor sociale sînt în fond armonice și decî că antagonismul este mai mult o moștenire a trecutului, că izvorăște din înțelegerere neîndestulitoare a interesului adevărat.

—
Eată dar o evoluție începută în lumea viețuitoarelor inferioare, dar care își găsește culmea în societățile omenești cele mai înaintate și în idealul de pecînd se întrebuița numai vorba creștinească de frăție și dragoste.

(V. N.)

FOILETON.

Lumea s'a pornit într'o Marți.

Marția nu e bine să croiești cămăși, nu e bine să legi „gura pînzii“ și nu e bine să îmbraci haină nouă, dar mai ales nu e bine să plecî la un drum mai lung, fiindcă într'o Marți a urșit Dumnezeu lumea, adică lumea s'a pornit într'o Marți. Asta e o credință deobște a Românilor. Alții, mai puțin, cred că toate acestea nu e bine să le faci Sîmbăta, tot pentru același mare păcat, fiindcă Sîmbăta s'a pornit lumea. Deunde ne-a venit nouă credința asta și ce rost are ea? Acum, eu n'am să mă ocup să vă înșir vorbe ca să vă lămuresc că această credință e superstițiune, pentru că asta o știți d-voastră poate mai bine decum știu eu. Dar gîndesc că poate nu știți deunde și cum ne-a venit superstițiunea, și încă eu a-și încerca să văd de v'o pot spune.

Mai întîi de toate, credința că Marția s'a pornit lumea a prins adînci rădăcini între popoarele ortodoxe ale Europei. Apoi dela aceștia au luat-o și alte popoare de alte religii, dar n'o au intru atîta sfîntenie ca neamurile dela cari au luat-o. Așadar credința de care vorbim are ceva strînsă legătură cu religia ortodoxă a creștinilor, și numai a acelor din Europa.

După biblie, Dumnezeu a făcut lumea în șase zile. Nu se spune în ce zi a început, dar se spune în care zi s'a odihnit; și dacă s'a odihnit Sîmbăta, a șaptea zi, atuncî ziua dintîi a lumii a

fost Duminecă. Apoi dece nu spunem că Duminecă a pornit Dumnezeu lumea? Și că Duminecă nu e bine să pornim la drum lung? Așa ar fi după cecele ni-le spune biblia. Dar credința din taifasul nostru n'are de lucru cu biblia, măcar că tot facem lumii îi este temeul și deacolo pornește, dela ziua dintîi a lumii: S'au făcut fel de fel de socoteli, cam cîți ani pot să fie dela facerea lumii, așa cum înțelegem facerea ei după epusele biblice. Acum, unii au scos un număr de ani, alții altul, cîteo seamă de numere mai apropiate, altele depărtate foarte, cite cu 2000 de ani și mai mult. Așa că nu se potrivesc doi cu doi, și anumit tot nu știm nimic.

Dar feluritele popoare au primit ca adevărată o anumită numărătoare de care se țin.

Așa Iudeii spun că lumea a fost făcută cu 3760 înainte de anul nașterii lui Hristos.

Catolicii o spun în trei feluri, dar și ortodoxii tot în trei feluri o spun: ceice se țin de patriarhul Alexandriei o spun într'un fel, cei de sub patriarhul Antiochiei într'altfel, ear cei din Europa se iau dupăcum s'a hotărît în Constantinopol.

Anul acestor din Europa e 5508 înainte de Hristos. Acesta e anul dela facerea lumii, dela Adam, „leatul“ sau „veleatul“ dela zidire. Toate cărțile noastre bisericești până mai acum osută-cincizeci de ani întrebuițau numai leatul dela facerea lumii, tot așa și cronicarii, numai că ei puneau pelingă leatul acesta și anul dela Hristos, de cele mai multeori.

Cum au ajuns cei din Constantinopol să satoriască anul 5508 înainte de Hristos ca an al facerii lumii, și cum au ajuns alții să satoriască alt an, e o socoteală lungă și nu e pentru noi. Pentru noi ajunge atîta că așa au satorit lucrul și unii și alții.

Dar orce an ar fi satorit pentru facerea lumii felurii învățați, un lucru a trebuit să-l ție toți lafel: se potriviască așa anii încît cel din urmă an al veacului vechi să fie an visect, și așa că anul 1 dela Hristos (adecă anul care începe era creștină) să se înceapă într'o Sîmbăta. Adecă ziua întîi a întîiului an, care începe veacul cel nou, trebuie să fie Sîmbăta. Și așa este pentru toți creștinii. Dacă noi spunem că întîiul an al erei creștine e anul 5509, dacă unii catolici spun că e 5201, alții astfel, e totuna, pentru că toți acești ani, felurii după număr, arată același an, care a început (1 Ianuar) cu o Sîmbăta.

Toți acești ani se potrivesc la sfîrșitul lor, adică li-se încheie șirul în anul 1 al erei creștine, dar firește nu se potrivesc la începutul lor, la capul șirului. Ear această nepotrivire face că lumea „a pornit“ după unii într'o zi, după alții într'alta. Toți o zic că cea din urmă zi a veacului vechi s'a sfîrșit într'o Vineri, și cu Sîmbăta s'a început noul veac, dar nu toți au lafel că aceiași zi ca întîia zi a tuturor zilelor la începerea lumii.

După numărul nostru, al ortodoxilor din Europa, în anul 5508 înainte de Hristos, ziua întîi a anului (1 Ianuar) a fost Marți. Așa urma. Căci dacă anul 1 după Hristos s'a început cu Sîmbăta, anul de dinaintea lui (anul 1 înainte

Dujmănia.

Sălbăticia de moravuri, cea care se zice dujmănie, poate nicăiri nu se manifestă mai vădit decât la întreprinderile noastre de orice soi. Eată pricina din care se prăbușesc pe rând toate asociațiile, toate tovărășiile noastre, fie culturale, fie sociale, fie economice. Astfel cine nu-și aduce aminte cum înaintevreme o porniseră Români cu trupele de Călușeri, după cari au urmat chorurile, teatrul; astăzi se zoresc sătenii prin părțile noastre cu înființarea de fanfare.

S'au dus călușerii, s'au desființat chorurile, singurul director de teatru, bietul Petculescu, a murit la garduri, diletanții au amuțit... Ne-au mai rămas institutele de bani, cari, însă, și ele încep a se prea îndesa unele peste altele... Avem în tot Banatul numai 2 tipografii rom. (La Caransebeș și Oravița), și și aceasta li-se par dujmanilor a fi de prisos, cum tot de „prea multe“ consideră și foile provinciale, cum e bunăoară și „Progresul“ nostru. Am adunat și păstrăm bine atâtea dovezi de dușmănie nemotivată ce ne îngreunează rosturile. O să vină, nedăjduim, vremea când le vom putea combate cu folos.

Acum n'avem la rîndul nostru decât să înghițim toate nedreptățile, cari azi ne suferă pe noi, ear mine vor împovăra pe ceiace ne acuză curat — păgînește. O să ajungă vremea când, într'o altă formă mai trainică, vom povesti peripețiile neomenestii ale celorce ne caută atîția spinii în mămăligă. Vom arăta cum acei beati posidentes cari pe unde ajung ne născocesc acuși o vină acuși alta, care de care mai bizară. N'au mîncat lupii vremea când odată o să le cerem cont pentru învinuirile lor nedrepte, căci de cele drepte nu ne ferim, dimpotrivă ne închinăm înaintea orcarui sfat ce ni-se dă cu bunvoință din partea prietenilor. Vom zbiciui însă pe neprietinii cari dela înființarea „Progresului“, înloc să-l sprijiniască cum le-ar fi datoriu, îl hulesc și pe unde ajung țese intrigă vicleană împotriva noastră, a celor ce nu sămănăm cu dinșii.

„Progresiștii“.

de Hristos) s'a început cu Joi (2), anul 2 s'a început cu Mercuri, anul 3 cu Marți, anul 4 cu Lună, anul 5 ca visect cu Simbătă, și apoi tot așa mergînd înapoi spre începutul lumii, vezi că anul 5506 a început cu Joi, 5507 cu Mercuri, ear anul începăturii 5508 cu Marți.

Așadară întâia zi a întîiului an al lumii a fost Marți. Marția a pornit 'mea.

Nu mai după calculele Bizantinilor „începe lumea“ într'o Marți. Decî numai popoarele ortodoxe ale Europei au în veletul lumii lor Marția ca prima zi a tuturor zilelor.

Acum, eu cred că prin călugări a ajuns la știința poporului că Marția a urzit lumea și apoi știința asta a fost adusă în legătură cu credințele lui superstițioase, și așa a devenit și ea credință fără niciun rost. Că unii vorbesc și despre Simbăta, ca zi în care s'a urzit lumea, poate că vine dela faptul că au auzit ceva despre Simbăta, ca zi de începătură a erei creștine, a noului veac, sau — poate mai curînd — fiindcă și Simbăta se poate lua ca întăia zi a lumii, dacă te ții de ceice încep anii cu Marte. (În evul mediu se obișnuia și una și alta: numărau anii începîndu-i ori dela Ianuar ori dela Marte, și lucrul acesta face și azi cronologiștilor multă încurcatură pentru cele 2 luni, Ianuar și Februar, cari puteau fi luate și într'un an și într'altul de după el). Ear în anul 1 al lumii ziua întîi de Marte a fost Simbăta.

(Albina)

Gh. Coșbuc.

IGIENĂ.

Despre sănătate.

— Aer și lumină. —

Omul are nevoie de aer ca să poată trăi. De aceasta ne încredințăm lesne dacă încercăm să astupăm gura și nasul. Din aer, omul ia o parte care-i trebuie trupului pentru a da căldura trebuitoare vieții. Răsufind, omul dă afară din plămîni aer otrăvitor pentru trupul lui, dar trebuitor plantelor. Ear acestea, adică plantele, dau tocmai partea trebuitoare omului, căci și ele răsufă. Deaceia cel mai bu aer pentru om este acela din locurile unde sînt multe plante, mulți pomi și mulți copaci. Aerul din pădure, de munte, dă multă sănătate omului. Prin prejurul casei trebuie să avem multă verdeață, să punem mulți pomi, cari, pelîngă alte foloase, ne curăță mult aerul.

Dar, chiar cînd aerul are în deajuns partea aceea folositoare trupului, nu-i sănătos dacă nu-i curat. Omul și dobitoacele răspîndesc în aer o mulțime de otrăvuri. Asemenea tot ce putrezește răspîndește în aer multe mirosuri urite și vătămătoare, și o mulțime de vietăți nevăzute cari pricinuiesc boli.

Deaceia un aer curat, bun pentru sănătate, îl avem numai într'o casă curată, într'o odaie mare și mai ales înaltă, fiindcă aerul cald pe care îl dăm afară din gură se ridică însus și tot acolo trag și celelalte vietăți pricinuitoare de boli. Aerul bun nu trebuie să aibă niciun miros. Cînd într'i într'o casă și simți un miros tare și neplăcut, e dovadă că acolo aerul este stricat. Nicio rufă murdară să nu se țină în odaie unde stăm și unde dormim mai ales. Aerul din odaie trebuie premenit des, deschizînd ușile și ferestrele. Atunci cel stricat iese afară și înlocul lui vine altul, proaspăt. Acest lucru să-l facem și vara și iarna. E mult mai sănătos să stăm în frig decât în aer stricat.

Nicio altă vietate să nu ținem în odaia de locuit și de dormit, precum: găini, purcel, căței și alte vietăți mai mărunte; să le dăm afară, dacă ținem la sănătatea noastră. Casa să fie podită, spre a se împedeca acele mirosuri urite și vătămătoare cari se ridică din pămîntul udat.

O odaie cu pămînt pe jos, lipit cu balegă, cu mici bălți pe ici pe colea, mică și joasă de daî cu capul de tavan, cu grămezi de gunoi după ușa și pe sub pat, unde clocește citeo gîscă ce se ceartă cu un purceluș, cu ferestrele mici cît capul pisicii și puține, prinse și acelea în cuie și lipite cu hîrtie pela toate încheieturile, cu așternuturile nescuturate, cu rufe murdare sub perină, cu obielele ude și murdare, puse pe sobă pentru a se usca, cu vițelul, pisica și cățelușul pelîngă vatră, cu o sobă care scoate fumul pe ferestre, — o asemenea odaie de locuit și dormit pentru tata, mama și cincî copilași este o închiisoare otrăvitoare, unde ei n'ar putea trăi dacă n'ar umbla toată ziua pe afară. Deaceia de multeorî îi vezi palizi și ofiliți la față.

Nici sărăcia nu poate opri pe om să nu se folosiască de darul lui Dumnezeu, aerul curat, care nu costă niciun ban.

S'ar mai putea spune multe despre un aer curat dătător de sănătate. Rămîne, însă, să mai cugete orcare, știind cum trebuie să fie un ar bun de răsufat.

O altă nevoie pentru viață și sănătate este lumina.

Dacă n'ar fi lăsat Dumnezeu soarele cel dătător de lumină și căldură, nicio vietate n'ar putea trăi pe pămînt.

O floare, un cartof, crescut în pivniță se întinde, se lungește peste măsură să ajungă la fereastra pivniței la lumină.

Pașcăriași cari trăiesc la întunec, oamenii cari trăiesc în case întunecoase, au față palidă și ofilită, și toate bolile se leagă de dinșii.

Cînd dă soarele primăvara, omul și toate vietățile se desmorteșc și se înveselesc în față lui.

În lumină, aerul se curăță. Doctorii știu că bolnavii se vindecă mai lesne dacă în odaie în care zac pătrunde cît mai multă lumină dela soare. Lumina soarelui omoară o mulțime de vietăți nevăzute cu ochiul liber, pricinuitoare de boli și cărora le pîrște de minune la întunec. Unii doctori au ajuns să vindece boli grele numai punînd pe bolnavi să stea în bătea soarelui îmbrăcați numai în cămașă.

Așa fiind, de ce să fugim de lumină? De ce să facem ferestrele numai cît capul pisicii și

numai cite una două la odaie? Ba și pe acelea mici și puține le astupăm cu oale cu flori, așa că lumina soarelui nu mai poate pătrunde aproape deloc în casă.

Spre Răsărit și Meazăzi trebuie să facem ferestri multe și mari, dacă ne este dragă sănătatea.

Alte nevoi ale vieții sînt căldura și hrana. Soarele ne-ar da și earna destulă căldură — îmbrăcați fiind bine, — fără să avem nevoie de foc — pe care omul tîrziu l-a descoperit, — dacă trupul nostru ar avea un aer bun, s'ar hrăni bine și nu s'ar fi deprins cu prea multă căldură. Dovadă sînt ciobanii, cari dorm pe zăpadă și nu capătă nici guturai măcar, ca noi cei prea mult oblojiți și cu ferestrele și ușile cîrpite la toate încheieturile.

Nu zice nimeni că omul nu trebuie să se folosiască de locuința și foc. Ci să nu se deprindă cu prea multă căldură, fiindcă trecerea dela o căldură prea mare la frig face ca omul să se îmbolnăviască lesne.

Apoi trebuie să ne ferim a locui în case umede, așezate lîngă locuri mlăștinoase, ori de a ne culca pe locuri umede, pentru că putem capăta boli grele din pricina recelei.

(N. R.)

At. Necula.

ECONOMIE.

Insoțiri pentru asigurarea vitelor.

Prelegere economică, ținută la 24 Decembrie 1911, în ședința despărțămîntului „Astrei“ în Lugoj de I. Groșoreanu.

Dacă toți proprietarii de vite în comună se învoiesc între sine, ca fiecare proprietar să plătiască în decurs de 5 ani pentru fiecare cap de vită 1 la an în o ladă comună și o taxă de primire numai de 20 fileri, plătită odată pentru totdeauna, însoțirea pentru asigurarea vitelor este gata și numai aceia trebuie să mai hotărîm, ca fiecare proprietar de vite este îndatorat să plătească în lada comună o taxă de asigurare de 10% din prețul vitelor conscrise în evidența însoțirii.

Să zicem că un proprietar de vite posedă vite cornute în preț de 500 cor. Pentru acestea ar avea dară să plătiască la an o taxă de primire de 20 fileri. 1 cor. pentru cvotă și 10% din prețul vitelor pentru asigurare, care face 5 cor., deci laolaltă: 6 coroane și 20 fileri.

Pentru această mică smuliță, ce are fiecare membru să o plătiască în lada comună, va avea folosul, că însoțirea va cumpăra din lada comună cele mai nobile soiuri de vite pe seama membrilor săi, cari astfel sporind vitele, își vor îmbunătăți starea lor materială și vor contribui la prosperarea binelui comun.

Dacă însoțirea va avea numai 200 de membri, care vor posedea 500 capete de vite cornute în valoare de 100.000 cor., însoțirea va dispune încă în anul prim de o smuliță frumoasă de 2000 cor., pentru care sumă se pot cumpăra vitele delipsă pe seama membrilor.

Societatea pentru asigurarea vitelor capătă numai 1/2% din valoarea întregă a vitelor asigurate, ca taxă de asigurate, în schimb însă are să plătiască din paguba ivită 75 procente, ear 5 procente are însoțirea însăși să licvideze din lada comună.

Este un adevăr trist, că săracul cumpără întotdeauna cu mult mai scump decât bogatul; și pentru bani scumpi capătă de regulă, marfă slabă și nefolositoare; pentru că pînăcînd bogatul cumpără deodată marfă mai multă și cu bani gata dela negustori, cari își vind marfa bună și solidă cu preț scăzut, pîn'atunci săracul, care mai de multeori este silit se cumpere fără bani — în credință — capătă mărfuri de acelea, pe cari negustorul nu le poate vinde cu bani gata.

Eată! și în privința aceasta ne ajutam pe noi înșine, dacă 10—20 de economi în comună se învoiesc între sine, ca să cumpere deodată din fabrică, ori dela negustorii cei mari o cantitate mai mare de grăunțe de sămănat, de luțernă, de trifoi, de sycle, de napî, ori chiar grîu și cucuruz de mîncat, țărițe, cărbuni și altele delipsă pentru traiul vieții, și însoțirea de consum este gata; trebuie să știm numai, unde putem capăta cea mai solidă, mai bună și mai ieftină marfă.

Tot pe calea aceasta se pot îngheta însoțirile pentru procurarea uneltor economice, precum sînt: mașina pentru grăparea finătelor,

pentru trierat, pentru tăierea paielor și a finului, grapa cu colții de fier și de spinii, tăvălugul de săpat cucuruzul și de sfărmat bruiii.

În ținuturile muntoase, pretutindenea, pe unde sînt păduri și finațe întinse, vedem o insectă drăgălașă sburînd din floare de cu primăvara până toamna tîrziu. Acest gîndac folositor este albina noastră, care ne dă miere și ceară cu îmbleșugare. Mierea este cea mai nutritivă hrană, pe care o putem folosi ca medicină în cazuri de boale, precum sînt: ofica, durerile de stomac, boala de gușă, ș. a., ear ceara scoasă din miere o vindem, ori facem luminii din ea.

Această insectă nu cere dela noi nicio hrană, ca gălițele noastre, ci tot ce pretinde dela noi este: să le punem la dispoziție o coșniță pentru fiecare roi.

Durere, economii neștri nici habar nu au despre părăsirea acestei insecte folositoare, care ne aduce afit venit la an, ca să putem acoperi toate cheltuelile casei.

FELURIMI.

Inspecție școlară în Congo. Un inspector școlar povestește următoarele: El face vizită la o școală de negri, ținută de călugărițe.

Văzînd un copilăș mai bucălat decît ceilalți, l-a mîngăiat pe obraz: în acel moment copilul făcu o strîmbătură îngrozitoare și deveni verde de spaimă pe cînd tovarășii lui își lingeau buzele, dînd semne evidente de bucurie.

Inspectorul întrebă cauză acestor ciudate porniri și i-se răspunse că până înainte cu puțin ani în aceia regiune erau antropofagi: copilul pe care l-a mîngăiat pe obrazi s'a speriat, că inspectorul vrea să-l mîncească, ear tovarășii lui convinși că acel copil fiind cel mai gras între ei, are să fie pus pe frigare, li-a lăsat și lor gura apă gîndindu-se că europeanul o să le lase cel puțin oasele lui, pentru ros.

Convocare.

On. membri ai Casinei Române din Oravița sînt prin aceasta invitați a participa la Adunarea generală ord. a Casinei ce va avea loc *Duminecă în 4 Februar 1912 s. v. d. a. la orele 3.*

Ordinea de zi:

1. Deschiderea.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul casierului.
4. Raportul econom-bibliotecarului.
5. Abonarea și subabonarea ziarelor pro 1912.
6. Eventuale propuneri.

Oravița, din ședința comitetului ținută la 25 Ianuar n. 1912.

Dr. Ion Nedelcu
președinte.

Emil Persecă
secretar.

CRONICA.

Candidatul de preot *Iuliu Laurentia* (Făget) cu d-șoara *Vioara Opreanu* (Greovaț) fidanțați. Sincere felicitări!

Bravii noștri vecini, Romanii din *Mercina* s'au pus pe lucru și încurînd o să putem vesti lumii că și-au înființat, pe capta popoarelor mai înaintate în cultură, un magazin comun pentru provederea sătenilor cu toate mărfurile trebuitoare. Noroc bun!

Cu suplinirea inspectoratului regesc școlar din Lugoj a fost însărcinat inspectorul școl. din Bocșa d. *Mahaîl Papp*.

Proprietarul *Pau B. Sculici* (Mercina) și d-șoara *Mărioara Urică* (Ticvaniul-mare) logodiți. Multe felicitări!

La *Slatina* a fost ales cu toate voturile ajutor de notar harnicul tînr *Ion Popovici* din *Berliște*. Gratulăm.

Se crede că Inalta Curte de casație va nimici și deastădată sentința de achitare a fraților *Zsilinszky*, orînduind un alt proces nou împotriva ucigașilor deputatului *Achim*.

Citim în „Epoca”: Cu ocaziunea aniversării a 68-a a nașterii M. S. Reginei Elisaveta, Azilul orbilor, înființat de Augusta Suvereană, a trimis următoarea telegramă:

M. S. Reginei Elisaveta

Palatul Regal.

Azilul orbilor „Regina Elisaveta” urează de ziua nașterii Înaltei sale Creatoare, precum și întregii Case domnitore, ani mulți fericiți.

Azilul orbilor „Regina Elisaveta

Efor delegat dr. C. Rădulescu

Director, Dr. G. Crăniceanu

M. S. Regina a răspuns următoarele:

D-lor Dr. Crăniceanu și doctor Rădulescu

Azilul orbilor

București.

Mulțumesc cu recunoștință pentru bunele urări.

Elisaveta.

D-șoara inv. *Livia Pența* (Deliblata), numită decurînd la școala de stat din *Peteovasele*, cu ajutorul de notar *Pavel Secășanu* fidanțați. Felicitări!

După înfrîngerea gerului sălbatie din zilele trecute acum s'a muiat vremea, fiind aproape ca primăvară.

La 4 Februar producția chorului vocal gr. cat. din *Oravița-rom.* în sala ospătăriei Iosif Nedici; la 5 Februar balul „Rennuniu de cîntări și cetire din *Sasca-montană* în sala oteului Victor Kokesch, ear la 11 Februar balul măestrilor rom. ce se va arangea tot în sala ospătăriei Iosif Nedici din *Oravița-rom.*

D-șoara *Cornelia Popescu*, fiica preotului *Damian Popescu* din *Ofcea-Bărănyos*, s'a logodit cu studentul în medicină *Ioan Alămoreanu*. Sincere felicitări!

În Basarabia e pe cale a se introduce oficial și limba română în școala și biserica „Moldovenilor”.

După o statistică recentă publicată într'o foaie maghiară majoritatea elevilor obligați cărî nu urmează la școală o au Maghiarii, ear după ei — noi Români.

Balul costumat al Reuniunii femeilor rom. din Arad e fixat pentru 8 Februar n. c.

La moșia *Chindești*, din județul *Dorohoi*, a murit de bătrînețe moșierul d'acolo, *Mihai Ciornodohu*, în vîrstă de 139 de ani. A fost căsătorit, și a avut optsprezece copii. În viață n'a fost bolnav niciodată, dar în anii ultimi moșneagul își perduse vederea.

Oamenii cari au datorii întabulate pela casse de păstrare să le înștiințeze **până la 31 Ianuar** la primărie pentru a li-se îngădui să plătiască mai puțină porție!

Poșta Redacțiunii.

C. Bozovici. Cu plăcere. Trimiteți!

A. C. Coștei. Răspunsul urmează cit de încurînd, cînd ne vom întîlni.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm plata abonamentului!

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea jubileului de 40 ani al societății acad. „România Jună” din Viena au încurs din toate părțile locuite de Români donațiuni foarte valoroase. Satisfacem unei datorinți plăcute aducînd pe calea aceasta prea onorabilor noștri donatori mulțumitele noastre cele mai profunde, publicînd totodată *lista donatorilor*:

D-na *Elena A. Popovici* (care totodată a figurat ca patronesă) 300 cor., D-na *Sevastia Carp*, d-l propr. mare *Sava Șomanescu*, d-l propr. mare *Iancu cav. de Flondor* împreună cu soția, Institutul de credit și de economii „Victoria” din Arad cu cîte 200 cor.; Excelența Sa Mitropolit *Dr. Vladimir de Repta*, d-l *Dr. Nicolae Oncu* cu soția, d-l *Consantin de Steriu*, Excelența Sa d-l *Titu Maiorescu*, d-l colonel *Herbay* cu soția, d-l ministru *Nicu Filipescu*, d-l *Tache Ionascu*, consul gen. al României d-l *Hans de Reitzes*, d-l consilier de secție *Teofil Gramatovici* cu soția Excelența Sa Mitropolitul *Ioan Mețianu*, d-na *Maria P. Cosma*, d-l *P. Cosma*, d-l prof. *Vasile Goldiș* cu soția, d-l deputat *Dr. Teodor Mihali*

cu soția cu cîte 100 cor., d-l *Gh. B. Pop*, d-l *Dr. Stere Ciurcu*, d-l *Dr. Lazăr Popovici* cu soția, d-l avocat *Dr. Gheorghe Dobrin*, d-l *Dr. Iosif de Turcu*, d-l *Dr. Marius Sturza* cu soția, d-l *Dr. Emanuil Doctor*, d-l *Caius Pop*, d-l *Dr. Ioan Culparescu* cu soția, d-l *Dr. Stefan C. Pop*, d-l *Zosim Chirtop* cu cîte 50 cor.; d-l *S. N. Negruzzî*, d-l *Dr. Mihai Popovici*, Excelența Sa ministrul plenipotențiar al României *Mavrocordato*, d-l general *Lupu* și soția cu cîte 40 cor.; Excelența Sa d-l ministrupreședinte contele de *Stürggh*, d-na *Ana Filip* cu cîte 30 cor.; d-l *Dr. Bodea* 25 cor.; *Prea Cuviosia Sa Archimandritul Mitrofor Ghideon G. Balmoș*, Episcopul *Papp*, consilier aulic prof. *Dr. Euseb Popovici*, d-na *Elena Hosszu Longhin*, d-l ing. *Aurel Turcan*, *Prea Cuviosia Sa Archimandritul Teofil Patraș*, d-na *P. Weinelt*, d-l *M. Moldovan*, d-l cons. aul. prof. *Dr. Emilian Voințchi*, d-l *Filaret Musta*, d-na *E. Fritsch*, d-l avocat *Dr. Teofil Böndevschi*, d-l *Dr. Vasile Bianu*, d-l secretar de leg. *I. Carp*, d-l *Dr. Albu*, d-l deputat dietal *Dr. Alexandru Vaida-Voevod* cu soția, d-l *Dr. Caius Bredeanu*, *Mitropolitul Dr. Mihali de Apșa*, președintele poliției din *Viena* d-l *Brzocosky*, prof. univ. *Dr. Dimitrie Onciul* cu cîte 20 cor.; d-l *Dr. Brăilean*, Institutul de credit și de economii „Economul” cu cîte 15 cor.; d-l *Pavel Boldea*, d-l notar *Stefan de Miculi*, d-l inspector superior în ministeriul căilor ferate *Iancu Balmoș*, d-l *Dr. Victor Tordășianu*, d-na *Eufrosina Cîrstinc*, direcția de finanțe din *Cernăuți*, funcționarii dela institutul de credit și de economii „Timișana”, d-l *Seleșianu*, d-na *Virano*, d-l *Dr. Vasile Meșter*, d-l *Pamfil Dan*, d-na *Preuszer*, rectorul univ. din *Iași* d-l *Dr. Gheorghe Bogdanu* cu soția, d-l col. loc. *Trailovic*, consul *Arnold*, Institut de credit și de economii „Arieșana” cu cîte 10 cor.; d-l capitan *Moga*, d-l *Florian Ciocan* cîte 7 cor.; d-l consilier școlar *Dr. Animpodist Dașchevici* 6 cor.; d-l ing. *Scraba*, d-l *Dr. Emilian Slușanschi*, d-l locot. *Ovid Cernea*, d-l *Tr. Gomboș*, d-l *Henry Iackson*, d-l *Diamandi Steriu*, d-l *Dr. Moldovan*, d-l *Dr. Drăgan*, d-l *Dr. Petric*, d-l *Dr. Rusu*, d-l *Dr. Morariu*, d-l *Dr. Németh*, d-l *Dr. T. Sanciuc*, *P. C. S. I. Cimponeriu*, d-l dir. sem. *Roșca* cu cîte 5 coroane.

Pentru România Jună:

Alexie Voiutșchi,
președinte.

Gheorghe Pridie,
secretar de externe.

Bibliografie.

„Din povestirile unui Vînător de lupi” de *Spiridon Popescu* formează numărul 707 al „Bibliotecii pentru Toți”. Numele autorului e o bună cheazășie a cuprinsului volumașului. Domnul *Spiridon Popescu* și-a trăit copilăria la țară cunoaște firea și obiceiurile sătenilor, necazurile, grijele și prea puținele lor bucurii. Cunoaște comorile limbei noastre și a dat dovadă și de data asta, în minunatul stil, cu care ne dă un șir de schițe, în cari se găsesc numai lucruri noi. Dacă am înșira numai unele din titlurile povestirilor: „Cum am văzut întăiașidată lup”, — „din obiceiurile lupului”, — „Jertfele lupului”, — „Tactica lupului” — și încă ar fi de ajuns pentru a vedea dinainte noutatea subiectului și meritul „Bibliotecii pentru toți”, care pune la îndămină publicului subiecte așa de variate. În bucata „Lăcustele” se pot vedea în amănunte primejdia și relele pe cari aceste lighioane le duc și acum, dar mai ales le aduceau altădată sămănăturilor. — precum și felul lor ciudat de stîrpire.

În rezumat: noutatea și alegerea frumoasă a subiectelor, felul original cum sînt expuse, precum și limba ușoară și curată românească, în care sînt povestite, — fac farmecul acestui număr — 707 — pe care pentru ieftinătatea lui — 30 de bani — îndemnăm pe toți cititorii frumosului să și-l cumpere.

Citiți dar la gura sobei „Din povestirile unui vînător de lupi”, ca să vedeți spaima celor pe cari earna îi apucă rătăcind pe drum, — precum și frica celorce îndrăznesc să iese la vînat lupi, atunci cînd nu le-au văzut fața niciodată.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: „Teatru de familie” (12 piese) de *Th. D. Speranția* și se află de vînzare la principalele librării din capitală și provincie. Prețul 2 cor.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Are leac boala de plumini?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinuți de **astmă**, de **tuberculoză de plumini** și de **gitlej**, **catar acut de plumini**, **oftică**, **tusă rea**, sau **răguseală necurmată** și cari până acum nu și-au dat de leac. Oricare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis o carte cu icoane** scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecuibilă boala de plumini?** Și mai capătă pedeeasupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mii de inși cari au folosit până acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică până la cer, împreună cu medicii practici cari au ordinar aceste teiuri împotriva tuberculozei (oftice), **astmă**, **catar de gitlej** și **gîrgălod**. Acestei trei nu e vr'un leac secret, se pregătește din plante Lieber fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc Prețul e atîtde ieftin încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi oricare bolnav **fără niciun risc**, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de pept.”

Adresa: **Puhlmann & Co. Berlin, 928 Müggelstrasse 25.**

10-4

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană**, **pușca americană** și **săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

O mașină nouă de treerat cu motor (benzină), cu 6 muteri, împreună cu garnitura completă, cu garanță, o vinde din mînă liberă:

Ion Almajan proprietar în Zsurzsova
(p. Kákófalva).

Prăvălia de pantofar
a lui

Mihaï Andrei
din **Bozovicî**

cu existență sigură, putînd să se lucre în permanență avînd sculele trebuitoare, cu cite 5-6 calfe, e de vînzare, în condiții absolut avantajoase. La primirea prăvăliei e a se depune 2000 coroane. Numărul frumos de mușterii e garantat, din momentul primirii. Ar fi de dorit ca un Român să-și poată 5-2 acolo intemeia un viitor sigur.

Vînzare de petrol dela fabrică și făină dela Moara de foc a Societății Căilor fearte din localitate la
Ignățiu Feldmann
Oravița.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița
se capătă

totfelul de tipărituri,
cu preuri absolut solide.

Aviz.

Avizăm cu onoare P. T. public din Oravița și împrejurime, că ne-am mutat în nou zidita noastră prăvălie, mărită și arangeată modern, pentru comoditatea mușteriiilor noștri, provăzută cu aparat de încălzit, și vara de răcorit, cu aer.

Am făcut cumpărări în cele mai de frunte fabrice indigene și străine.

Depozit de modă, manufactură și marfă curentă. Haine bărbătești, pălării, confecțiuni pentru dame.

Mare depozit în totfelul de ghețe engros și en-detail.

Principiul nostru este:

Consum mare dobîndă puțină
și

Cele mai bune calități cu cele mai ieftine prețuri,

deorce tirguim la cele dintăi case.

Rugăm a ne vizita magazinul nostru bogat asortat, eventual a vă adresa și în scris, semnăm

Oravița, în Ianuar 1912
cu distincă stimă

Iohann Belgrader și Fiul

Un taur (bic)

de prăsilă de Șvîțera de un an și jumătate

se află de vînzare la economul

Sima Murgu de Hadia (Illyéd).

Albert Jancsus

primind prăvălia lui

G. Ivaskovits din strada principală

„La mîța neagră”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Firma

M. Atzinger & Comp.

din Oravița montană

vinde, din cauza desfacerii despozitului de gramfaoane,

orce patefoane, eufoane, gramafoane cu o reducere de 20 la sută, ear plăcile cu cite 2 cor.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Spirtul Mentholos — Knoblauch

Preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Crema de liliie americană	à Cor. 1.-
Pasta de liliie americană, albă, roză și crème	à Cor. 1.20
Săpun de liliie american	à Cor. 1.70
Pasta pentru dinți	à Cor. 1.-
Pasta chineze pentru dinți	à Cor. 70.-
Liqueur de rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Essență de mușchi izlandeze	à Cor. 1-1.50
Essență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1.-
Essență de mușchi izlandeze pentru reumă	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglcei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbaiți și femei, legături pentru soborîți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială.

Comande dela 6 coroane insus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă” a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.